

כמו כן וכו'. ואמר ר' נתן שמיד שאמר לו אלו התיבות "כי גם זה לא יהיה קשה לך" הוציא ממוחו כל העקמימות והקושיות וכו':

(רבי אברהם אלהן ספקטור ע"ה^ט)

* * *

ראה בליקוטי הלכות^ט שכמו כן בכל דור ודור אי אפשר להבין מפני מה זכו אלו להתקרב להצדיק האמת יותר משאר אנשים, כי כל זה הוא בחינת סגולה שאי אפשר להבין כלל וכו' ועל כן נקראין ישראל עם סגולה ע"כ.

ועל פי זה יובן מה שכששאל מוהרנ"ת ז"ל לאדמו"ר ז"ל קושיא זאת ענה לו: זה לא קשה. וידוע שאמר מוהרנ"ת כי מאז נתיישב קושיא זאת אצלו. כי אדמו"ר ז"ל רמז לו בזה, כי שאלה זאת נמשכת מבחינת מקיפין, מבחינת סגולה והבן.

(רבי נתן עבי קעניג ע"ה^ט)

בד"ה חיים נצחיים בסופו

על ידי שמשנין הפנים על ידי לבושין אחרים נצול מכל צרות

יש לבאר כי אור הפנים מאיר על ידי הארת המוח, ועיקר השינוי בפנים, נעשה על ידי שינוי המוח, כי הפנים היא אספקלרית החכמה שבמוח, בחינת "חכמת אדם תאיר פניו"^ט, ועל ידי שהאדם מטהר מחשבותיו ומזכך מוחו, על ידי זה ניצול מהשונאים, כי נשתנים פניו, ונעשה לו בחינת מלבוי"ש – שהוא בגימט' חשמ"ל להצילו מכל רע כמבואר בפנים שם:

(רבי לוי יצחק בנדר ע"ה^ט)

סימן כב – הותם בתוך הותם

שט ג"א ב, קיב
שי הלי בה"ר וב"ה ה"ד, כג
שיא תורת נתן
שיב קהלת ח, א
שיג מעד"מ

סעיף ב

בבחינת ויקח מידם ויצר אתו בחרט

מובא בליקוטי מוהר"ן שהידיים מרמזים על אמונה, בחינת ויהי ידיו אמונה^{ט"ז}, והם בחינת הותם בתוך הותם עיין פנים ביאורו, וכשח"ו נתקלקל זה החותם הידים, נעשה מזה כפירות שהיא היפך האמונה ונעשה אמונות כזביות, כי עיקר העבודה זרה אין לה כוח, אלא על ידי שמקבל מידים אלו בבחינת^{ט"ז} "ויקח מידם ויצר אתו בחרט" עיי"ש.

ויומתק על פי מה שפירש ר' יצחק ברייטער הי"ד אודות הענין שרבים נכשלים בו שפעמים מתחרטים על איזה דבר ופעולה שעשו ולא הצליחו בו, ואומרים כי הכל באשמתם שלא עשו כך וכך ולא עשו דבר זה וזה כידוע, אך אין תולים זאת כלל ברצון ה' שכך הועידה ורצתה ההשגחה העליונה שיעשו כדבר הזה ולא יצליחו, נמצא יש בהם בחינת כפירות ואמונות כזביות בסיבות ואמצעים אלו שעשו. ופירוש כך "ויצר אתו בחרט" היינו זה שצר מעשיו 'בחרטה' כנ"ל "ויעשהו עגל מסכה" הוא עושה בחינת 'עגל' וכנ"ל:

(מבועי הנחל^{ט"ז})

סעיף ד

יש רועים של הסטרא אחרא והם גם כן מפורסמי הדור וכופין אנשים לתחות

שעבודיהו וכו'

על המבואר בליקוטי מוהר"ן [ח"א סימן כ"ב וליקוטי תנינא סימן ה] על אלו המנהיגים 'השולטים על עם דל בחינם וכופין אנשים תחות שעבודיהו' היה אומר ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל בצחות בלשון הכתוב^{ט"ז}: 'בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה' שכשאין נמצא הצדיק הגדול הזה שראוי באמת להיות מושל ומלך, אזי לפחות 'האטשע' שיניחו לאיש לעשות הישר בעיניו ולא יכופו אותו להתנהג כרצון השולט והכופה, אחר שאינו יודע ומכיר בשורש נשמתו של האדם שתחת מרותו:

(שיח שרפי קודש^{ט"ז})

סעיף ה

שיר שמות יז, יב
שטו שמות לב, ד
שטז שבט – אדר תש"מ
שיז שופטים יז, כא
שיח ו, רסד

וצריך כל אדם לרחם מאד על בשר הגוף, להראות לו מכל הארה ומכל השגה

שהנשמה משגת שהגוף גם-כן ידע מזאת ההשגה

באמת רחמנות גדול עלינו, כמו שאמר רבינו ז"ל^ט שרחמנות הוא על מי שאין יודע ממנו ויותר רחמנות על מי שיודע ממנו ואינו ציית לו, השי"ת ירחם עלינו שנזכה לרחם על עצמנו לעורר רחמי שמים עלינו, כמו שאמר רבינו ז"ל^ט און איך האב אויף מיר רחמנות, ובהתורה סימן כ"ב חותם בתוך חותם וצריך לרחם מאוד על בשר הגוף להראות לו מכל השגותיו שהנשמה משגת וכו' וכו', וכמו שאמר רבינו ז"ל^ט 'את זה תקבלו ממני שלא להטעות עצמכם כי העולם הזה מטעה אותנו לגמרי, ועל כל זה אין כוחנו אלא בפה – בפיו ובלבבך לעשותו כמו שאמר רבינו ז"ל^ט און דערערשט רעד זיך אויס פאר השי"ת אזוי וזי פאר א אמת'ן גיטען פריינד^ט:

(רבי אברהם אלחנן ספקטור ע"ה^ט)

סעיף ח

על ידי שמשמש את החכם נעשה בחינת בשר להחכם וכו'

בזה המבואר בתורה כ"ב שעל ידי השימוש שמשמש את הצדיק, על ידי זה משבר עזות גופו עיי"ש. אמרו אנ"ש, שעקר השימוש שיכולים אנו כיום לשמש את רבינו הוא בזה שנשגיח שלא יגיע לו על ידינו שום בזיון וקלון, ונקפיד שיתעלה ויתפאר על ידינו שם רבנו:

(שיח שרפי קודש^ט)

סעיף י

ויש בכל דרגא ודרגא, וכן בכל עולם ועולם, בחינת נעשה ונשמע

ומהתורה בליקוטי מוהר"ן סימן כ"ב שכתבתם היא תורה נפלאה מאד איך שכל אחד יכול לזכות לילך מדרגא לדרגא – נעשה ונשמע, מי נתן לנו להבין בכלל הפירוש נעשה ונשמע – העדיים והכתרים שקבלו במתן תורה מה הם, ואיך יכולים כהיום לזכות להם כל אחד ואחד, כמו שרבינו ז"ל כותב שזה תורה ותפילה, היינו 'הנעשה' – ההשגה שאדם משיג ועושה זאת,

שיט חיי"מ סי' שנד

שכ שם כד

שכא שיהר"ן סי' נא

שכב כוכ"א אנשי מוהר"ן ד

שכג = ובראשונה, השתפך בדיבורים אל השי"ת כמו אל ידיד אמיתי וטוב.

שכד ג"א ב, ט

שכה ד, לג

והנשמע' הוא תפילה היינו כיסופין והשתוקקות למדרגה היותר גבוה שעדיין לא זכה לה, ומתפלל ומבקש בדביקות אלוקות שיזכה לזה, וזה בפיך ובלבבך לעשותו, היינו שעל ידי פיך ולבבך השתוקקות וכיסופין ודביקות להדבר הגבוה שנפלא ונעלם ממנו ולדבר הכיסופין בפה, בזה יבא להשגה הגבוה שנעלם ממנו, ואז זה 'נעשה' אצלו כיון שיכול לעשותו כבר, ואז צריך לנשמע יותר גבוה ולהשתוקק לדבר הגבוה יותר ולהתפלל על זה, וכן הלאה הלאה עד אין סוף ממש.

והמשים לב יבין שבזה התורה בעצמה יכול כל אחד ואחד מהגדול שבגדולים עד הפחות שבפחותים להגיע לכל המדרגות שבעולם אשרי שיאחו בזה. ומה שמביא רבינו ז"ל שם לשבור עזות הגוף על ידי שימוש, שהגוף ישמש את הנשמה במצוות מעשיות הרבה כדי שהגוף יוכל לקבל הארת הנשמה, וכן ההמון צריכין לשמש את הצדיק שיוכל להאיר בהם, וגם בלימוד תורה ותפילה בעצמו הם גם כן מצוות מעשיות, לזכך הגוף שיוכל לקבל מהנשמה, וכן מהצדיק כי על ידי שנותן גופו וליבו להתורה והתפילה והמצוות והעשייה שעוסק אחר כך בענינים גשמיים ורוחניים, יראה שיהיה על פי התורה שלמד, נמצא ש[נותן] כל נפשו וליבו לזה שהגוף יזדכך ויתדבק בנשמה ובהצדיק, ממילא מזדכך הגוף וזוכה לזה כמו שמרמז שם רבינו ז"ל.

[והנה] בכלל ענין הנעשה ונשמע שיעשה מנשמע נעשה, [יש לבאר] היינו מה שאין לו ורחוק מזה מאד, ישמע וישתוקק לזה ויתפלל על זה עד שיבוא לזה. ואם כן יכולים על ידי השתוקקות וכיסופין ותפילה על הזדככות הגוף שיתדבק בהנשמה ובהצדיק, על ידי זה לבוא לזה, ואם אף על פי כן רחוקים מאוד מאוד מלשמוע קול אנחתו בעצמו וקול הצדיק, כי שומעין רק קול הברה של העוונות בבחינת "אם עוונינו ענו בנו"¹²⁰ שהעוונות צועקים בתוכינו ואנו שומעין רק קול הברה, ואם כן לא יצאנו ידי חובת קול שופר להכניע עזות הגוף ולהתדבק בהנשמה והצדיק, "ה' עשה למען שמך" באתערותא דלעילא שלך הופע עלינו קדושה וטהרה לשבר עזות הגוף שנוכל להתדבק בהנשמה ובהצדיק.

ואחר כך תיכף מביא רבינו ז"ל שעל ידי שימוש שמשמש להחכם וכן הגוף להנשמה, נעשה הגוף בבחינת בשר ומשבר ליבו האבן ועזות הגוף. ואם כן היינו ב' עזות היינו שמוש – האראווין פאר דעם צדיק, און שרייען צו השי"ת טוא פאר דיין כבוד וועגיין¹²¹ כי מה בצע בדמי וכו'¹²² ובכל צרתם לו צר שנוגע כביכול להשי"ת בעצמו, והשי"ת בוודאי יוכל לעזור איך שהוא ואיך שהופיע על ישראל במצרים בהארתו הגדולה והוציאם ממ"ט שערי טומאה וכו'.

(רבי שמואל הלוי הורוויץ ע"ה¹²³)

שכו ירמיה יד, ז

שכו = לטרוח עבור הצדיק ולצעוק להשי"ת עשה למען כבודך

שכח תהלים ל, י

שכט מכחבי ש"א נ

ועבודה שיש בדבורי התורה הללו שסביבות המצוה הם בחינת 'נשמע' בחינת נסתר

אמרו אנ"ש, במה שמבקשים בברכת אהבה רבה ז'תן בלבנו בינה להבין ולהשכיל, לשמוע ללמד וללמד, לשמר ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך, הרי לכאורה תיבת לעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך הוא מיותר, אחר שאמר לשמר.

ובארו אנ"ש, ד'לשמור, הינו לקיים בפשיטות את המצוות המפורשים, שהם בחינת נגלה, בחינת תורה. ולעשות ולקיים את כל דברי התורה – מרמז על הדיבורים שסביבות המצוה, בחינת נסתר, כמבואר שם^ט על הפסוק^{טא} 'הנסתרות וגו', לעשות את כל דברי התורה הזאת, עיי"ש. ואמרו אנ"ש שזה ענין אמונה, שהוא בחינת 'כל המצוות' כמו שכתוב^{טב}: 'כל מצוותיך אמונה'. וכן דייקו אנ"ש בכתוב: 'ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת', דברי התורה דייקא, ועיי"ש ברמב"ן, שמפרש שזה טוב והולך על החפשי בדעה שאין לו אמונה אף על פי שעושה כל המצוות, שהרי הוא כאינו עושה עיי"ש:

(רבי לוי יצחק בנדר ע"ה^{טג})

***

הסביר ואמר ר' לוי יצחק בנדר ע"ה על המבואר בדברי רבינו בתורה כ"ב ובתורה נ"ט ח"ב בענין דיבורי התורה שסביבות המצוות כגון וידבר ה' אל משה וכו', שזה טוב על כלל כל המצוות, שצריך האדם להתחזק באמונה ולידע שכל מצוה שאנו עושים ומקיימים, אנו עושים אותה מחמת שכן דיבר ה' אל משה לאמר, וכן צוה אותו ה' לאמר לנו לעשותה כך וכך, ואז כשנקיים זאת המצוה, נעשה אותה בשלימות יותר, ובאמונה ושמחה גדולה יותר, וזה בחינת העבודה שיש בדבורים אלו המבואר בפנים:

(מעדני מלך)

סעיף יא

וזה פירוש המשנה יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וכו'

של סעיף י
שלא דברים כט, כח
שלב תהלים קיט, פו
שלג מעד"מ

מה שביאר רבינו הקדוש בפרוש מאמר שבאבות^{ט"ז} יהודה בן תימא אומר עז פנים לגיהנם וכו'. יהי רצון וכו' שתבנה עירך וכו', עיי"פ.

שמעתי מרבי לוי יצחק בנדר ז"ל לדייק בלשון המשנה שאמרה 'יהי רצון שתבנה עירך, ולא אמרה 'בית המקדש', כי בכונתו לקשר זאת לענין ירושלים קריה נאמנה, שהרחיב עליה רבינו הדיבור לעיל בפנים המאמר, ובבנין ירושלים שהיא האמונה על ידי זה יבנה ממילא ביהמ"ק במהרה בימינו אמן ודו"ק.

(מעדני מלך)

סימן כג – צוית צדק

סעיף א

תאות ממון

אמרו אנ"ש: מזה שאמרו חז"ל^{ט"ח} "מי שיש לו מנה רוצה מאתים", ולא אמרו כמו כן ממש בשאר התאוות, מזה רואים חומרת תאות ממון משאר תאוות, כי בתאוה זו מוסיף והולך תמיד, ואינו נעצר, מה שאין כן בשאר תאוות.

[ויש לרמזו שעל כן צועקת השכינה ק"מ קלין, כדי שנוכה להנצל ממנה, כמבואר בתורה^{ט"ט} – כי תאותו כפולה, יש לו מנה רוצה מאתים. ומה שאמרו חכמינו ז"ל^{ט"ז} על פגם הברית "משביעו רעב", אינו כהנ"ל שרוצה מאתים בכפל ממש. ואולי בעבור זה כשנופל לפגם הברית, ואינו שוב בתשובה, נופל על ידה לתאות ממון – החמור יותר, שרוצה כפלים ממש, כמבואר בליקוטי הלכות הל' קידושין ג, ג.]

(רבי לוי יצחק בנדר ע"ה^{ט"ח})

המשוקעים בממון, כל מה שיש לו עשירות יותר יש לו דאגות ועצבות ומרה שחורה

ביותר

ש"ל אבות פ"ה, מ' כג
ש"ל קה"ר א, לד; ג, יג; מובא להלן תורה רכא
ש"ל בסעיף א
ש"ל סוכה נב: סנהדרין קז.
ש"ל מעד"מ